

Hanteringen av ett brev till en intagen

Anmälan

AA klagade på att brev till honom från en advokat hade granskats i kriminalvårdsanstalten Halmstad och därefter försvunnit.

Utredning

Efter remiss anförde Kriminalvårdsmyndigheten Halmstad genom ställföreträdande kriminalvårdschefen BB följande.

Det fanns misstankar från personalen att de brev som var adresserade till AA och var märkta med advokat CC:s namn, inte kom från honom. Klientinspektör DD beslöt därför att kontrollera med advokaten om det var korrekt att det brev som kom till anstalten den

27 maj 2003 verkligen skickats därifrån. Han kvarhöll brevet i avvaktan på att han skulle kontrollera och fastställa avsändaren. Under eftermiddagen den 27 maj fick DD kontakt med advokat CC:s sekreterare. Hon bekräftade att det var riktigt att brevet kom därifrån. Då det var sent på eftermiddagen delades inte brevet ut den dagen utan delades ut nästa dag den 28 maj, tillsammans med övrig post till de intagna.

AA uppger att han inte fått det brev som kom till anstalten den 27 maj från advokat CC. Enligt AA innehöll brevet 1.000 kr i kontanter samt ett meddelande från advokaten. Före den villkorliga frigivningen framställde AA krav på att myndigheten skulle ersätta honom för de enligt honom försvunna pengarna.

Anstalten har företagit en utredning med anledning av händelsen. Kontakt har åter tagits med advokat CC:s sekreterare. Hon uppger att brevet innehöll 1.000 kr i kontanter samt ett meddelande till AA. Personal som var i tjänst den 28 maj kan inte erinra sig om just detta brev utdelats. Man anser dock att det är troligt att brevet delats ut till AA, eftersom man följt de vanliga rutinerna vid postutdelning och att det normalt inte försvinner några försändelser.

Då det inte till fullo går att klarlägga om brevet kommit fram till AA har myndigheten valt att ersätta honom med de enligt honom försvunna pengarna 1.000 kr. Meddelandet i brevet från advokaten har han tidigare fått muntligt besked om. AA har därför inte lidit någon materiell skada. Vidare har, enligt uppgifter inhämtade av mig, inte försändelsen granskats. DD har inte heller, då han hade kontakt med advokat CC:s sekreterare, efterfrågat innehållet i brevet. Det har gjorts först vid undersökningen som företogs efter det att AA påstått att brevet försvunnit.

Efter händelsen har anstalten inlett en översyn av rutinerna vid postutdelning. Det är ytterst sällsynt att försändelser kvarhålls och därför har man missat att delge AA

beslutet. Detta har nu rättats till på så sätt att vid beslut om kvarhållande av brev eller försändelser skall den intagne delges beslutet så snart kan ske.

AA gavs tillfälle att kommentera remissvaret men hördes inte av.

I beslut den 28 januari 2004 anförde *JO Lundin* följande.

Bedömning

Av 25–28 §§ lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt (KvaL) framgår bl.a. följande. Brev mellan en intagen och en advokat skall vidarebefordras utan granskning. Anges brevet vara avsänt från en advokat och kan det skäligen misstänkas att uppgiften är oriktig, får brevet dock granskas, om förhållandet inte kan klarläggas på annat sätt. Granskningen får inte vara mer ingående än vad som är nödvändigt med hänsyn till granskningens syfte. Ett brev som har granskats får kvarhållas, om det är påkallat av säkerhetsskäl. Den intagne skall underrättas om detta.

Det skydd för förtrolig kommunikation som regleras i KvaL kan ses som en för intagna i kriminalvårdsanstalt anpassad form av det skydd som gäller för varje medborgare enligt 2 kap. 6 § regeringsformen. Det är därför av synnerlig vikt att den som har att bedöma om ett brev från t.ex. en advokat skall granskas gör en seriös bedömning av möjligheterna att klarlägga vem som är avsändare av ett brev utan att det granskas. Huruvida det i praktiken kan klarläggas vem som är ett brev avsändare på annat sätt än genom att öppna brevet, beror självfallet på omständigheterna i det särskilda fallet. Många gånger står sannolikt inte några andra möjligheter till buds än att öppna brevet. Andra gånger skulle en efterforskning av annat slag i och för sig kunna göras, men inte utan att det skulle inverka påtagligt på anstaltens dagliga rutiner och kanske inte heller med ett säkert resultat.

Det finns inte några uttryckliga regler om när brev till en intagen skall vidarebefordras till honom av anstalten. En annan sak är att det givetvis skall ske så snart som möjligt. Vad som kan påverka tiden för utdelandet av post till intagna är bl.a. omfattningen av de granskningsåtgärder som enligt 25–28 §§ KvaL skall vidtas med försändelser till de intagna. Sådana granskningsåtgärder brukar karakteriseras som faktiskt handlande och inte handläggning av ärenden. Skillnaden är av betydelse främst genom att de flesta av reglerna i förvaltningslagen (1986:223) endast gäller för myndigheternas handläggning av ärenden (1 §).

Hanteringen av det aktuella brevet är ett typexempel på faktiskt handlande. Det var inte fråga om något beslut om kvarhållande enligt 27 § KvaL eller omhändertagande eller beslag enligt 63–64 §§ samma lag. Det var i stället en åtgärd som hade till syfte att utröna om det senare skulle meddelas ett beslut i något avseende beträffande brevet. Sådant faktiskt handlande är inte underkastat krav på bl.a. dokumentation i form av formella beslut som gäller vid handläggning av ärenden. På det stadium som det var fråga om i detta fall, när det gällde att

kontrollera den uppgivne avsändarens riktighet och det inte hade skett någon granskning av brevet, har det därför inte förelegat någon skyldighet för myndigheten att meddela ett formellt beslut om att kvarhålla brevet. Mot bakgrund av att de kontrollåtgärder som anstalten vidtog medförde att brevet inte kunde delas ut samma dag som det anlände till anstalten, borde AA emellertid ha underrättats om detta.

Anstalten har godtagit JO:s påstående om att han inte fått brevet och gett honom ersättning för de pengar som skall ha funnits i det. Vad som framkommit i delen ger inte anledning till något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.